

Høringsuttalelse fra Bokhandlerforeningen vedrørende Digitutvalgets utredning: NOU 2013: 2 Hindre for digital verdiskaping.

Om Bokhandlerforeningen

Bokhandlerforeningen arbeider for å styrke litteraturen og bokas plass i samfunnet, samt sikre mest mulig forutsigbare rammevilkår for bokhandlere i Norge. Vi har nærmere 600 medlemmer over hele landet, inkludert nettbokhandler og samtlige bokhandlerkjeder. Vårt mål er å tilby leseren bredden av litteratur uavhengig av format og kanal.

Fastprisens betydning for å sikre digital verdiskaping

Bokhandlerforeningen støtter at det legges best mulig til rette for digital verdiskaping. Vi mener dette best skjer gjennom rammevilkår som sikrer like konkurranseforhold og en god balanse mellom kommersielle interesser og kulturpolitiske mål. Bokhandlerforeningen mener dette best ivaretas med faste priser på nye bøker, uavhengig av format. Faste priser på nye utgivelser er det viktigste virkemiddelet for å sikre at de kulturpolitiske mål om bredde, mangfold og kvalitet i norsk litteratur vil bli ivaretatt i fremtiden. Vi mener det er avgjørende for videre digital verdiskaping at formatene likestilles.

I Norge ble det i 2012 nedlastet til sammen 149.546 eksemplarer via Den digitale distribusjonsbasen (DDS), hvorav 91.375 eksemplarer ble solgt og resterende gitt bort gratis som prøveeksemplarer. I Sverige som ikke har faste priser på e-bøker, solgte den ledende e-bok distributøren Elib ca 143 000 eksemplarer på det kommersielle markedet. I tillegg finnes en annen svensk aktør, Publit som oppgis å ha solgt ytterligere 10-25 %. Tas det høyde for at det er dobbelt så mange innbyggere i Sverige som Norge, ligger ikke antall solgte eksemplarer i Norge noe etter Sverige som har hatt frie priser i mange år

Like konkurranseforhold

For å sikre like konkurranseforhold og mulighet for utvikling og innovasjon av norske løsninger, bør det konkretiseres at loven gjelder alle aktører som selger norske bøker beregnet på det norske markedet. Dette sikres gjennom likebehandling av alle format. En boklov med fastpris vil ikke være til hindring for internasjonale aktører å etablere seg på det norske markedet. Eksempelvis er Amazon etablert i både Tyskland og Frankrike. Begge land har boklov hvor papirbøker og e-bøker er omfattet av loven.

Vi mener forutsigbare rammevilkår gir bedre mulighet for flere aktører til å investere i utvikling og innovasjon. Dereguleringen av bransjeavtalen fra 2004 har skapt dynamikk, effektivitet og fornyelse. Denne evnen forsvinner ikke ved innføring av boklov med faste priser på ny norsk litteratur. Tvert i mot. Fastpris sikrer en mer forutsigbar økonomi. De største bokhandlerne arbeider med ressurskrevende prosjekter som skal forbedre og gjøre tilbudet av bøker enda mer tilgjengelig både i butikk, på nett og mobile enheter. Skal de klare å utvikle, ivareta og formidle et mangfold av god kvalitetslitteratur på norsk, må de også delta i den digitale konkurransen. Når Amazon, Adobe, Apple, Google og Microsoft konkurrerer, så gjør de det i et verdensmarked. I Norge har vi i dag flere kanaler hvor man kan kjøpe e-bøker. I land som USA og England har Amazon tilnærmet monopol.

Prising

Bøker i e-bokformat og papirformat vil ha forskjellig pris avhengig av tilbud og etterspørsel knyttet til de ulike formatene, og avhengig av de faktiske produksjons-, salgs- og markedsføringskostnadene. Undersøkelser gjennomført av Forleggerforeningen viser at e-bøker innenfor fastprisperioden i snitt prises 37 prosent billigere enn den rimeligste papirutgaven¹. Over 80 prosent av titlene som forlagene mener egner seg til å publisere som e-bøker i allmennmarkedet vil utgis samtidig med papirboken. Dette gir e-boken en betydelig prisfordel sammenlignet med papirboken.

¹ Det digitale bok-Norge: Tredje rapport 2012

Oppdage ny litteratur

I en stadig mer digital bokbransje forandrer bokhandelens rolle seg. I tillegg til å ivareta dagens faghandeldrift, kjennetegnet av et bredt sortiment og kompetansedrevet service, vil bokhandelen være et viktig utstillingsvindu som sikrer eksponeringen av bredden av bøker som i de digitale kanalene ofte bare vil være tilgjengelig gjennom spesifiserte søk. Et godt samspill mellom bokhandlere som representerer bredde og litteraturkompetanse, og den enkle distribusjonsformen som e-boken representerer, vil sikre et mangfoldig tilbud til bokleseren.

I rapporten "Til Bokas pris" og i rapporten til Oslo Economics finnes det sterk støtte for bokhandelens betydning for å gjøre bøkene tilgjengelige og formidlet til leseren. Det ropes varsko fra flere steder i verden om at den fysiske bokhandelen har en vesentlig rolle som utstillingsvindu for litteraturen, og at dens eksistens er helt vesentlig for et litterært kretsløp der mangfold og bredde er styrende mål.

Vedlagt dette høringsvaret følger en rapport fra analysefirmaet Codex-Group, basert i New York. De har over flere år fulgt utviklingstrendene i forbrukermønstrene til amerikanske boklesere. Rapporten dokumenterer hvordan økende nettsalg og redusert antall fysiske bokhandlere har redusert muligheten for å synliggjøre den smalere og mer ukjente litteraturen.

Oslo, 22. April 2013

Trine Stensen
Administrerende direktør Bokhandlerforeningen